

Narodowe Forum Muzyki

Przestrzeń dla piękna

07

marca 2020
sobota
18:00

Wrocław, NFM, Sala Czerwona

G. Pstrokońska-
-Nawratil

Święto kobiet

Joseph Swensen – dyrygent
Thomas Bowes – skrzypce
NFM Orkiestra Leopoldinum

Program:

Grażyna Pstrokońska-Nawratil (*1947) *ICE-LAND*

Sofija Gubajdulina (*1931) *Refleksje na temat B-A-C-H* (Christian Danowicz, Magdalena Ziarkowska-Koćacka, Marzena Malinowska, Marcin Misiak)

Thea Musgrave (*1928) *Lamenting with Ariadne* na altówkę i zespół kameralny (solo: Michał Micker)
[45']

Grażyna Bacewicz (1909–1969) *Koncert na orkiestrę smyczkową*

I. Allegro

II. Andante

III. Vivo

Kaija Saariaho (*1952) *Nocturne* na skrzypce solo (solo: Thomas Bowes)

Eleanor Alberga (*1949) *II Koncert skrzypcowy „Narcissus”* – prawykonanie (solo: Thomas Bowes)
[40']

S. Gubajdulina

T. Musgrave

E. Alberga

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Projekt realizowany w ramach obchodów stulecia odzyskania niepodległości
oraz odbudowy polskiej państwowości

Omówienie

Joseph Swensen

Był rok 1910, kiedy 8 marca w Kopenhadze został oficjalnie ogłoszony Międzynarodowym Dniem Kobiet! Muzycy NFM Orkiestry Leopoldinum i ja z dumą upamiętniamy to ważne wydarzenie programem złożonym z dzieł sześciu wielkich kompozytorek z różnych stron świata. Te niezwykle utwory powstały w epoce powojennej. Szkoda jednak, że mamy tak mało przykładów kompozycji pisanych przez kobiety żyjące w czasach Bacha, Mozarta czy Wagnera. Absurdalne jest dla mnie, że komponowanie muzyki mogło być kiedykolwiek uważane za nieodpowiednie dla kobiety.

Moim zdaniem pierwszą naprawdę świetną kompozytorką była Grażyna Bacewicz. Nie byłoby naszego obecnego świata, pełnego fascynującej, zmieniającej życie muzyki napisanej przez kobiety, gdyby nie Bacewicz i jej inspirujący wpływ. *Koncert na orkiestrę smyczkową* (1948), jej najczęściej grane dzieło, jest często określany jako neoklasycyzyzm. Dla mnie ta etykieta jest nieodpowiednia. To nie jest zwykła imitacja stylu sprzed wieków. To ideał filozoficzny, wizja integracji i harmonizacji przeszłości z teraźniejszością.

Sofija Gubajdulina napisała *Reflections on the Theme B-A-C-H* w 2002 r. z okazji dziesiątej rocznicy powstania wspaniałego amerykańskiego zespołu Brentano String Quartet. Utwór został zainspirowany monumentalnym dziełem Johanna Sebastiana Bacha *Die Kunst der Fuge*.

Zarówno *ICE-LAND* (2011) Grażyny Pstrokońskiej-Nawratil, jak i *Nocturne* (1994) Kaiji Saariaho to utwory, które określiłbym mianem *nature pieces*. Zostały one zainspirowane nie tylko cudownym pięknem, lecz także namiętną gwałtownością Matki Natury, odmalowaną czystymi dźwiękami.

Pozostałe utwory dzisiejszego koncertu odwołują się do starożytnej mitologii greckiej.

Lamentations with Ariadne (1999) Thei Musgrave jest jednym z moich ulubionych utworów tej współczesnej kompozytorki amerykańskiej. Altówkowe solo ukazuje emocje i udrękę bogini Ariadny w relacjach z he-rosem Tezeuszem i bogiem Dionizosem (Dionizosa reprezentuje trąbka, co nie stanowi zaskoczenia).

Nowo powstały *II Koncert skrzypcowy* (2020) Eleanor Albergi został zainspirowany *Metamorfozami Owidiusza*, a zwłaszcza jego opowieścią o Narcyzie. Kompozytorka uważa tę historię za „niezwykle istotną dla współczesności”, jest to dla niej „opowieść o karmie...

wywołująca zarówno empatię, jak i odrzę”. Postanowiła przedstawić Narcyza w muzycznej opowieści snutej przez skrzypka solistę – tak się złożyło, że w tym koncercie tę partię solową wykona jej mąż. Od ponad dwudziestu pięciu lat mam wielką przyjemność współpracować z Thomasem Bowesem i Eleanor Alberga przy wielu przedsięwzięciach. Oboje stali się prawdziwym źródłem artystycznej i osobistej radości dla mnie i mojej żony (waltornistki Victorii Eisen). Cieszymy się, że w ostatnich latach twórczość Eleanor zyskała taką popularność – stało się to głównie dzięki prestiżowym zamówieniom dokonywanym przez Royal Opera House czy BBC Proms.

Tom i Eleanor stworzyli również wspaniały festiwal muzyki kameralnej (w którym wzięłam udział razem z Vicki i moim synem Jonathanem). Odbывается on na sielskiej wsi w pobliżu ich domu w Anglii. Nosi także odpowiednią nazwę: Arcadia.

Wszystkie prezentowane dziś utwory kompozytorek są inspirowane dziełami sztuki z przeszłości lub samą Matką Naturą. Są dla mnie kwintesencją kobiecości, a także cykliczności związanej z upływem czasu oraz głębokim szacunkiem dla naszej planety Ziemi i jej przeróżnych mieszkańców.

Myślę, że świat potrzebuje teraz kobiet bardziej niż kiedykolwiek.

Omówienie Josepha Swensena w języku angielskim jest dostępne na / For Joseph Swensen's programme note in English, see: <http://bit.ly/zvRHJZ7>

Joseph Swensen, fot. Łukasz Rajchert

Thomas Bowes, fot. archiwum artysty

Joseph Swensen

Pochodzi z rodziny o korzeniach norwesko-japońskich. Jest profesorem na Indiana University Jacobs School of Music i wykładowcą Królewskiego Konserwatorium w Szkocji. Współpracuje na stałe z takimi orkiestrami jak Scottish Chamber Orchestra, Orquesta Ciudad de Granada oraz Northwest Sinfonietta, a ponadto z Malmö Opera, Orchestre National du Capitole de Toulouse, Orchestre National Bordeaux Aquitaine, London Mozart Players i Orquesta Sinfónica do Porto Casa da Música. Występował na Mozart Festival w Nowym Jorku, Tanglewood Music Festival, Ravinia Festival oraz BBC Proms. Koncertuje też jako solista (skrzypce) i kameralista (z pianistą J. Kahanem oraz w trio fortepianowym KahaneSwensenBrey z wiolonczelistą C. Breyem). Skomponował takie utwory jak *Mantram* na orkiestrę smyczkową, *Latif* na wiolonczelę solo z zespołem kameralnym, *Shizue* na shakuhachi i orkiestrę oraz *Sinfonia concertante* na róg i orkiestrę.

Thomas Bowes

Jest jednym z najbardziej wszechstronnych i uznanych skrzypków w Wielkiej Brytanii – działa jako solista, kameralista, koncertmistrz, a także dyrektor artystyczny. Jako solista występował w Wielkiej Brytanii, Niemczech i USA, gdzie wykonywał koncerty skrzypcowe E. Elgara, W. Waltona, B. Brittena i K. Szymanowskiego. Jest entuzjastą muzyki E. Albergi – wraz ze Scottish Chamber Orchestra pod dyktando J. Swensena dokonał światowego prawykonania jej *I Koncertu skrzypcowego*. Ważną część w działalności artysty zajmuje muzyka kameralna – Thomas Bowes był założycielem Maggini Quartet, a w latach 2003–2016 pełnił funkcję dyrektora artystycznego Langvad Chamber Music Jam-boree w Danii. Niedawno wraz z E. Albergą założył festiwal muzyczny Arcadia, który jest organizowany w północnej części Herefordshire w Anglii. Artysta świetnie czuje się też w komercyjnym studiu nagrań, gdzie jest również bardzo ceniony jako solista i koncertmistrz. Ponadto ściśle współpracuje z wieloma wybitnymi kompozytorami muzyki filmowej.

NFM Orkiestra Leopoldinum, fot. Łukasz Rajchert

Skład NFM Orkiestry Leopoldinum w sezonie 2019/2020:

Christian Danowicz (koncertmistrz), Adam Koch Christensen (II koncertmistrz), Magdalena Ziarkowska-Kotacka (z-ca koncertmistrza), Aleksandra Bugaj, Karol Kamiński, Agata Kasperska, Arkadiusz Pawluś, Aleksandra Pawłowska, Dorota Pindur, Anna Pozdiejewa, Tymoteusz Rapak (prowadzący grupę II skrzypiec), Anna Szuffat – **skrzypce**

Michał Micker, Marzena Malinowska, Tomasz Pstrokoński-Nawratil, Konrad Cichoszewski – **altówki**

Marcin Misiak, Tomasz Daroch, Jakub Kruk, Monika Łapka – **wiolonczele**

Mirostaw Mały – **kontrabas**

Organizator:

NFM – instytucja kultury miasta Wrocławia współprowadzona przez:

